

SPŘ u osob s mentálním postižením

Mentální retardace

- vývojová **porucha integrace psychických** funkcí,
- postihuje jedince **ve všech složkách** jeho osobnosti – duševní, tělesné i sociální,
- celkové **snížení intelektových schopností** (myslet, učit se, přizpůsobovat se),
- **trvalý stav** – buď **vrozený** nebo **časně získaný** (do **2 let** života dítěte).

Demence

- proces **zastavení**, rozpadu mentálního vývoje **po 2. roce** života,
- pozdější porucha, nemoc, úraz mozku jako příčina,
- **progredující charakter**,
- nazývána také jako **získaná mentální retardace**.

Sociálně podmíněná mentální retardace

- dříve označována jako **pseudooligofrenie**,
- **zdánlivá** mentální retardace,
- způsobena vlivem **vnějšího prostředí**, nikoliv poškozením CNS,
- inteligenční kvocient snížen cca. o **10 až 20 bodů** = **hraniční pásmo mentální retardace** / mentální subnorma;

Řeč osob s mentálním postižením

- výrazně narušena,
- **dyslogie, dysfrenie, oligolalie,**
- **patopsycholingvistika (Učeň)**

Vývoj řeči

- **narušený** vývoj řeči,
- **omezený** vývoj řeči,
- některé výzkumy: děti s MP **často už při narození křičí méně a „jinak“** (kolísavý / příliš slabý křik),
- **chápaní řeči vyvinutější** než aktivní řeč,
- **neverbální složky na výrazně lepší úrovni.**

Vývoj řeči u dětí s Downovým syndromem

- **jen čtvrtina dětí s Downovým syndromem začíná mluvit před dovršením 4. roku života,**
- **období stagnace a pokroků**

Vliv typu mentálního postižení

eretický typ:

- celkový neklid a nesoustředěnost,

apatický typ:

- málo pohyblivé děti, lhostejnost,
- minimální zájem o komunikaci,

Lexikálně-sémantická rovina

- **oligolalie** (extrémně chudá řeč),
- malé procento **přídavných** jmen,
- nepoměr mezi pasivní a aktivní slovní zásobou,
- **situační** řeč,
- mnoho nevýznamových slov.

Morfologicko-syntaktická rovina

- lehká MR: zvládá gramatické formy, ale s častými **dysgramatismy**,
- **jednoslovné věty někdy přetrvávají až do 6 – 8 let věku**,
- časté užití substantiv,
- **na začátek věty to, co má pro ně subjektivně větší význam.**

Foneticko-fonologická rovina

- **motorická neobratnost,**
- častá nedoslýchavost, špatná fonematická diferenciacie,
- problémy i s tzv. **lehčími** hláskami.

Pragmatická rovina

- problém s **prezentací** komunikačního záměru,
- s pochopením své **role** komunikačního partnera,
- **určité pragmatické dovednosti** se děti s MP mohou naučit formou hry.

Dyslalie

- nejčastější,
- často nesprávná artikulace **hlásky R**,
- potíže i s **lehčími hláskami**: F, V, P,
- **laryngální dysfonie**
- **mogilalie** (vynechávání hlásek, které dítě neumí).

Další poruchy řeči

Breptavost

Koktavost

Dysartrie

Huhňavost